
Beleidsnotitie Dyslexie

Driestar College

Gouda, januari 2016

Inhoudsopgave

1	Visie.....	3
2	Algemene afspraken	5
3	Nederlands	6
4	Engels	6
5	Frans	7
6	Duits.....	7
7	Slot.....	8

1 Visie

In deze notitie komen we als Driestar College tot heldere en bindende afspraken over faciliteiten die wij aan dyslectische leerlingen bieden.

Dyslexie is een complex probleem. Het heeft invloed op het gehele functioneren van een leerling. Het komt voor in alle lagen van de bevolking, ongeacht intelligentie of sociaaleconomische achtergrond.

'Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau'
(Stichting Dyslexie Nederland, 2008, p.11)

Leerlingen met dyslexie hebben een achterstand op het gebied van spelling en / of lezen. Bij hen heeft extra hulp niet tot een significante verbetering geleid. De leerling heeft achterstand als zijn of haar technisch lees- en/of spellingvaardigheid significant afwijkt van het niveau van leeftijdsgenoten binnen hetzelfde opleidingsniveau.

Erkenning en facilitering dyslexie doen we alleen op basis van een verklaring die afgegeven is door een erkende GZ- jeugdpsycholoog (BIG) met rechtsgeldige verklaring.

De volgende zaken willen we in het oog houden voor dyslectische leerlingen:

- 1) de leerling wordt geplaatst op het niveau conform zijn capaciteiten;
- 2) we zien onze rol als zodanig voorwaardenscheppend dat wij per leerling de afgestemde hoeveelheid ondersteuning bieden, zodat deze leerling ondanks zijn beperking het onderwijs kan volgen op niveau dat past bij zijn intelligentie en capaciteiten;
- 3) het is ons streven om onze leerlingen weerbaar te maken in het hanteren van de toegestane tools. Straks moeten onze dyslectische leerlingen verder in hun vervolgopleiding en beroep. Zij zullen dan veel baat hebben als ze jong geleerd hebben adequaat om te gaan met hun beperking. Hier ligt een ondersteunende en een voorbereidende taak;
- 4) we verwachten een goede leerinspanning van de leerling en een betrokken houding van de ouder(s)/verzorger(s) waar samen met school de balans bewaakt wordt;
- 5) alle leerlingen hebben met dezelfde eindtermen te maken;
- 6) elke vakleerkracht van een dyslectische leerling neemt kennis van de in de dyslexiepas toegestane faciliteiten en vertaalt dit conform uniforme sectieafspraken in zijn/haar lespraktijk;
- 7) elke vakleerkracht evalueert regelmatig de aangeboden compensatie met de betrokken leerling;
- 8) de wijze waarop de sectie de aangegeven faciliteiten vormgeeft, geldt voor alle afdelingen schoolbreed binnen de vakgroep;

- 9) aanvraag dispensatie: In uitzonderlijke gevallen kan het voorkomen dat een leerling geen slagingskans heeft voor de 2^e MVT. In zulke gevallen is de RT'er de spil om het onderzoek naar dispensatie in werking te stellen.

Aanvullende opmerkingen rond examinering

- 10) de eisen van het Centraal Examen gepubliceerd in Het Examenblad, zijn leidend bij het vaststellen van het schoolbeleid betreffende dyslexie.
- 11) bij het examen krijgt de leerling verlenging van maximaal een half uur.
- 12) bij het examen bepaalt de docent na overleg met de RT'er of de door school gekozen voorleessoftware gebruikt mag worden.
- 13) bij het examen wordt de uitgekilde versie van het spraakprogramma gebruikt (bijv. Claread SE). Daarin zijn toegang tot spellingcontrole en internetwoordenboek geblokkeerd.
- 14) voor leerlingen met een ernstige vorm van dyslectie is het, naar het oordeel van de directeur, toegestaan spellingcontrole te gebruiken.
- 15) spellingfouten bij Ne tellen mee overeenkomstig de vastgestelde regels voor het CVTE

2 Algemene afspraken

De afspraken die gelden voor dyslectische leerlingen met een verklaring worden hieronder vermeld:

- 1) iedere dyslectische leerling heeft een dyslexiepas met daarop de compensatie die nodig is. Deze pas staat in SOM;
- 2) schriftelijke overhoringen worden aangeleverd in Arial 12 gecentreerd, net als het examen;
- 3) een dyslectische leerling krijgt 20% extra tijd voor een schriftelijke overhoring;
- 4) het omgaan met spelfouten wordt per taal beschreven. Zie hiervoor de vermelding in hoofdstuk 3;
- 5) regelkaarten worden gebruikt als maatwerk. Er is een afbouwtraject richting het examen;
- 6) bij luistertoetsen voor een cijfer krijgen leerlingen 10 minuten extra inleestijd en/of verlengde luisterpauze per onderdeel;
- 7) spellingscontrole met gebruik van de laptop is in de bovenbouw (vmbo leerjaar 3 en 4, havo leerjaar 4 en 5 en vwo leerjaar 4, 5 en 6) toegestaan. Bij deze leerlingen geldt de aangepaste normering niet. In de onderbouw staat de spellingscontrole uit;
- 8) als luisterondersteuning noodzakelijk is, dan maken we bij leesdyslexie gebruik van voorleessoftware van ClaroRead;
- 9) alle dyslectische leerlingen hebben recht om per periode één so mondeling te laten toetsen of een extra mondeling aan te vragen;
- 10) in de mediatheek zijn diverse luisterboeken aanwezig;
- 11) het gecorrigeerd werk wordt door de docent voorzien van een goede feedback;
- 12) er worden geen drie PTA's op één dag gegeven. Mocht dat voorkomen dan mag er voor dyslectische leerlingen één verplaatst worden.
- 13) Jaarlijks wordt aan het begin van het cursusjaar in BB H/L een informatiemoment georganiseerd voor dyslectisch leerlingen. Ouders krijgen de PP toegestuurd.

3 De Talen

Hieronder vindt u voor de diverse talen afzonderlijk extra informatie.

3.1 Nederlands

- 1) Voor het leesdossier in de bovenbouw-havo/vwo gelden voor leerlingen met een dyslexiepas aangepaste regels:
 - a. voor H4/5: geen 12, maar 9 boeken met in totaal 27 punten;
 - b. voor V4/5: geen 18, maar 14 boeken met in totaal 42 punten;
 - c. voor het leesdossier gelden zgn. 'periodeverplichtingen' (bijvoorbeeld: een havoleerling moet twee boeken uit de periode 'middeleeuwen' lezen); een dyslectische leerling mag naar keuze korten (van totaal 12 naar 9 titels), maar wel onder de voorwaarde dat ieder van de zes periodes met minstens één titel vertegenwoordigd blijft;
 - d. hiermee voldoen we nog steeds royaal aan de landelijke eisen; deze vermelden 8 boeken voor havo, 12 voor vwo.
- 2) In het volgende schema staat, uitgesplitst naar opleiding en leerjaar, welk percentage spelfouten niet wordt meegerekend bij de vaststelling van het cijfer.

	Klas 1	Klas 2	Klas 3	Klas 4	Klas 5	Klas 6
Havo/Vwo	20%	10%	10%	0	0	0
Vmbo-GT	50%	25%	0	0		
Vmbo-K	100%	50%	25%	0		
Vmbo-B	100%	100%	50%	25%		

3.2 Engels

- 1) Voor het leesdossier in de bovenbouw havo/vwo gelden voor leerlingen met een dyslexiepas aangepaste regels:
 - a. In havo/vwo bovenbouw: drie boeken per schooljaar van één niveau lager in vergelijking met leerlingen zonder dyslexiepas.
Afwijkend: voor alle leerlingen geldt: in havo 5 en vwo 6 moeten de leerlingen één titel lezen uit de selectie gekozen door de sectie Engels.
Voor een leerling met een dyslexieverklaring geldt ook weer: één niveau lager in vergelijking met een leerling zonder verklaring.
 - b. Binnen het VMBO moeten leerlingen per leerjaar drie boeken lezen. Hierbij is een verdeling van niveaus zichtbaar:
 - i. Basis/Kader 1: niveau 451
 - ii. Basis/Kader 2: niveau 451/452
 - iii. Basis/Kader 3: niveau 453/454
 - iv. Basis/Kader 4: niveau 454/455
 - v. GT 1: niveau 452/453
 - vi. GT 2: niveau 453/454
 - vii. GT 3: niveau 455/456
 - viii. GT 4: niveau 456/457

Een leerling met een dyslexieverklaring mag ervoor kiezen een boek te lezen dat één niveau lager ligt.

- 2) Bij het toetsen van woordjes tellen de spellingfouten voor de helft.

3.3 Frans

- 1) Spelfouten in handgeschreven werk die niet vallen onder de grammaticale fouten en auditief goed geschreven zijn, waarbij het woord herkenbaar is, worden wel aangestreept maar niet fout gerekend.
- 2) Het aantal pagina's te lezen in de bovenbouw is 300 (i.p.v. 450). Het niveau van de boeken / artikelen moet wel overeenkomen met de reguliere eisen.

3.4 Duits

- 1) Afspraken over het klankschrift.
Leerlingen zijn verplicht een *klankschrift* aan te leggen. Hiervoor is een format beschikbaar. Vakdocenten dragen er zorg voor dat leerlingen een mapje met dit klankschrift hebben en stimuleren hen om dit te gebruiken. De verantwoordelijkheid voor het gebruik van dit schrift ligt bij de leerling.
 - a) VMBO BK leerlingen worden de volgende klank-tekenregels in een klankschrift aangeboden: u=oe, g='k', z=ts, eu=oi, ei=ai, ß=s, ä=e, ü=u, ö=eu/ù.
 - b) VMBO GT leerlingen worden dezelfde regels als bij het VMBO BK aangeboden + de regel sch=sj.
 - c) HV leerlingen worden alle regels die in het format staan aangeboden. De regels worden niet in één keer maar in fases behandeld en aangeboden.
- 2) Speciale afspraken per sector
 - a) VMBO BK onderbouw
 - i. Spellingfouten mogen niet aangerekend worden bij onderdelen waarbij de spelling niet getoetst wordt.
 - ii. Grammaticale fouten die tot gevolg hebben dat de boodschap onduidelijk is, tellen mee.
 - iii. Fonetische spelling (doe i.p.v. du, hard i.p.v. hart, Strase i.p.v. Straße), omkeringen (bijvoorbeeld hießen i.p.v. heißen) en verdubbelingen (bijvoorbeeld haben i.p.v. haben) worden niet fout gerekend.
 - b) VMBO GT onderbouw
 - i. Grammaticale fouten worden helemaal fout gerekend.
 - ii. Fonetische spelling (doe i.p.v. du, hard i.p.v. hart, Strase i.p.v. Straße), omkeringen (bijvoorbeeld hießen i.p.v. heißen) en verdubbelingen (bijvoorbeeld haben i.p.v. haben) worden niet fout gerekend. Hoofdletters en Umlauten zijn voor elke leerling halve fouten, ook voor de dyslectische leerlingen. Overige schrijffouten worden als hele fouten gerekend.
 - c) HV onderbouw
 - i. Spellingfouten mogen niet aangerekend worden bij onderdelen waarbij de spelling niet getoetst wordt, zoals bijvoorbeeld bij schriftelijke toetsing van spreekvaardigheid.
 - ii. Fonetische spelling (doe i.p.v. du, hard i.p.v. hart, Strase i.p.v. Straße), omkeringen (bijvoorbeeld hießen i.p.v. heißen) en verdubbelingen (bijvoorbeeld haben i.p.v. haben) worden als halve fouten gerekend. Overige schrijffouten worden als hele fouten gerekend. Hoofdletters en Umlauten zijn voor elke leerling halve fouten, ook voor de dyslectisch leerlingen.

4 Slot

We hopen dat de protocollen tot resultaat hebben dat onze dyslectische leerlingen optimaal kunnen functioneren.

Hieronder ziet u een voorbeeld van een dyslexiepas.

Voorkant:

Driestar College
School met meerwaarde!
dyslexiepas

Naam leerling:
Klas:
Mentor:
RT'er:

probleemgebied: dyslexie spelling (lezen in beperkte mate)

Faciliteiten:
-aangepaste normering spelling
-extra tijd bij toetsen van talen (max. 20%)
-opmerking: regelmatig mondeling overhoren bij talen

Achterkant:

Driestar College
School met meerwaarde!

Ik zorg er zelf voor dat mijn huiswerk in orde is.
Ik zet mij extra in voor vakken waar ik niet goed in ben.
Ik vraag op tijd om hulp aan de docenten, klasgenoten en mijn ouder(s).

Als ik goed leer:

- . begin ik op tijd,
- . leer ik kleine stukjes tegelijk,
- . leer ik woordjes hardop,
- . schrijf ik woordjes op (woordjesschrift) of oefen met www.wrts.nl,
- . maak ik gebruik van tips die ik tijdens de (rt-)lessen krijg.

Als mijn cijfers tegenvallen, onderzoek ik wat ik fout heb gedaan. Als ik er zelf niet uitkom, vraag ik hulp aan de docent.

Elke leraar mag controleren of ik wel echt goed gewerkt heb.